

1.2 Základní muzeologické pojmy a jejich užívání; organizace muzejní práce; mezinárodní a národní muzejní instituce; časopisy a konference, muzejní bibliografie

David VAHALA

1.2.1 Základní muzeologické pojmy a jejich užívání

V muzeologii i muzejnictví jsou zafixovány určité preferované výrazy, které postihují základní pojmy. Je celkem časté, že dochází k různým záměnám, příp. i chybám, kterých se dopouštějí jak studenti, tak odborníci z praxe. Co se týká české muzejní a muzeologické terminologie, tak ta je v některých případech zakotvena v platné legislativě, nicméně je klíčové si uvědomit, že práce na zakotvení používané terminologie je dlouhodobý proces, při kterém může docházet i k významovým posunům u některých preferovaných výrazů.

Současná česká muzejní a muzeologická terminologie vychází zejména jednak ze zahraniční literatury, jednak z dnes již klasických děl českých muzeologů působících jak ve druhé polovině 20. století, tak v současnosti. Za nejvýznamnější české muzeology, které je nutné na tomto místě zmínit, patří bezesporu Jiří Neustupný (1905–1981), Jiří Špét (1928–2012), Josef Beneš (1917–2005), Zbyněk Zbyslav Stránský (nar. 1926) a další. Ze zahraničních autorů výrazně ovlivnil českou terminologii Friedrich Waidacher, což bylo dáno možnostmi

studia jeho díla v dostupném překladu.

Nejprve budou uvedeny klíčové výrazy, které jsou definovány platnými legislativními normami. **Muzeum** je evidentně nejpreferovanějším pojmem této publikace a je definováno jako „*instituce, která získává a shromažďuje přírodniny a lidské výtvary pro vědecké a studijní účely, zkoumá prostředí, z něhož jsou přírodniny a lidské výtvary získávány, z vybraných přírodnin a lidských výtvarů vytváří sbírky, které trvale uchovává, eviduje a odborně zpracovává, umožňuje způsobem zaručujícím rovný přístup všem bez rozdílu jejich využívání a zpřístupňování poskytováním vybraných veřejných služeb, přičemž účelem těchto činností není zpravidla dosažení zisku.*“[\[1\]](#) Oproti tomu pojmem **galerie** je označováno „*muzeum specializované na sbírky výtvarného umění.*“[\[2\]](#) Další důležitou definici **muzea** přináší Mezinárodní rada muzeí, která tímto pojmem označuje stálou nevýdělečnou instituci ve službách veřejnosti a jejího rozvoje, otevřenou veřejnosti, jež získává, uchovává, zkoumá, zprostředkuje a vystavuje hmotné doklady o člověku a jeho prostředí za účelem studia, vzdělávání, výchovy a potěšení.[\[3\]](#) Pokud bychom chtěli použít obecnou definici muzea dle Fridricha Waidachera, tak ten **muzeum** chápe jako institucionalizovanou objektivní formu, v níž se vytváří muzeální fenomén.[\[4\]](#)

Jako **muzejní sbírkové předměty** jsou označovány věci movité nebo nemovité, případně jejich soubory, což mohou být jak naturfakty (přírodniny), tak artefakty (lidské výtvary).[\[5\]](#) Jako časté synonymum pro muzejní sbírkový předmět bývá užíván pojem **muzeálie**. Jako muzeálii označujeme předmět, který je nositelem muzeality, tzn. předmět, který byl ve smyslu muzeality nejen rozpoznáný, ale i vybraný a tezaurovaný, čili zkráceně řečeno muzealizovaný (viz níže). Čili z výše řečeného jasně vyplývá, že **sbírka** muzejní povahy je chápána jako soubor sbírkových předmětů:

sbírka → podsbírka → fond → muzejní sbírkový předmět

naznačení současného nejčastějšího dělení muzejní sbírky v ČR

S pojmem muzeálie úzce souvisí jak samotná muzealita, tak muzealizace.[\[6\]](#) Pod výrazem **muzealita** je chápán specifický vztah člověka k realitě, v níž v souladu se společností poznává, hodnotí, a vybírá ty části obklopujícího přírodního a jím ztvárňovaného či přetvořeného světa, které jsou schopné sloužit jako důkazy této společnosti a které si proto zasluhují, aby se jako nositelé tohoto vztahu uchovávaly, třídily, zkoumaly, zprostředkovávaly a odevzdávaly dále.[\[7\]](#) Oproti tomu **muzealizace** je vědeckým procesem, kterým je zdůvodňována muzealita. Muzealizace je zhodnocování muzejního sbírkového předmětu nebo muzeální osvojování skutečnosti.[\[8\]](#)

Na tomto místě stojí za vysvětlení dalších klíčových pojmů, kterými jsou muzeologie, muzeografie a muzejnictví. **Muzeologie** je v obecné rovině označení pro vědu zabývající se institucí muzea čili všemi teoretickými i praktickými problémy muzeálního fenoménu. Podstatu muzeologie jako vědy definuje předmět jejího zaměření, tj. muzealita.[\[9\]](#) Oproti tomu **muzeografie** označuje všechny aplikované dílčí disciplíny spadající do muzeologie (např. muzejní konzervaci a restaurování, muzejní marketing a management, muzejní prezentaci atd.).[\[10\]](#) **Muzejnictví** opět v nejobecnější rovině v sobě zahrnuje všechny věci, zařízení, činnosti a postupy, jež se dotýkají instituce muzea.[\[11\]](#)

S tím také souvisí užívání adjektiv odvozených od těchto výrazů. Jako **muzejní** lze označit vše, co má souvislost s muzeem, jako **muzeologický** lze označit vše, co má souvislost s vědou a jako **muzeální** pouze to, co má souvislost s muzealitou, resp. vztahující se na kvalitu muzeality. Výraz **muzeografický** se v praxi příliš nepoužívá, nicméně označuje muzejní techniky a postupy.[\[12\]](#)

Kurátor je pracovník zodpovědný za správu, ochranu a vědecký výzkum muzejní sbírky, resp. její části (tj. podsbírkou nebo fondu). Kurátor by měl mít buď muzeologické nebo jiné

akademické vzdělání v některém z oborů vztahujících se ke spravované sbírce (podsbírce nebo fondu).

1.2.2 Organizace muzejní práce, mezinárodní a národní muzejní instituce

Asociace muzeí a galerií České republiky (AMG ČR) – Asociace muzeí a galerií ČR je nejvýznamnější nevládní neziskové profesní sdružení působící na území České republiky. Podle stanov se jedná o dobrovolné nepolitické sdružení muzeí, galerií, případně jiných fyzických a právnických osob, které působí v muzejnictví. Asociace je právnickou osobou, která má právo nabývat práv a zavazovat se – jménem AMG jedná zvolený statutární orgán, případně jím pověřený zástupce. [\[13\]](#)

AMG je reprezentantem muzeí a galerií nacházejících se v České republice a podporuje snahy o úspěšný rozvoj muzejnictví a snaží se zajistit svobodnou a tvůrčí práci v muzejních institucích. Důležité je, že asociace brání společná práva a také zájmy členských institucí dle Etického kodexu Mezinárodní rady muzeí. [\[14\]](#)

Činnost asociace je pro české muzejnictví klíčová, neboť asociace se podílí na legislativní činnosti vztahující se k muzejnictví, zastupuje zájmy členů vůči zřizovatelům a dalším právnickým a fyzickým osobám. Asociace spolupracuje také na tvorbě koncepcí projektů, přičemž v této činnosti spolupracuje s odbornými pracovišti nebo tato pracoviště může přímo vytvářet. Neméně důležitá je i dlouhodobá snaha asociace zlepšovat vzdělání pracovníků muzeí a galerií, z tohoto důvodu pravidelně pořádá základní a nástavbové kurzy Školy muzejní propedeutiky. Asociace navíc systematicky propaguje a popularizuje nejen vlastní činnost, ale i činnost muzeí a galerií. Asociace taktéž může v odůvodněných případech poskytnout finanční pomoc členské instituci, ocitne-li se v krajní nouzi. Asociace taktéž může zajistit nebo zprostředkovat odborné služby jak svým členům, tak jiným subjektům. [\[15\]](#)

Co se týká muzejnictví, asociace provádí zejména: vlastní vydavatelskou a nakladatelskou činnost; zpracování dat a rešeršní služby; vědecký výzkum a vývoj; agenturní činnost v kulturní a umělecké sféře; pořádání výstav, veletrhů, přehlídek a dalších akcí; v neposlední řadě také pořádání konferencí, odborných kurzů, školení a dalších vzdělávacích akcí včetně lektorských činností.[\[16\]](#)

Členství v AMG ČR se dělí do tří skupin – na řádné, individuální a čestné. Za řádného člena může být přijata muzejní instituce nebo právnická osoba působící v muzejnictví. Za individuálního člena může být přijata fyzická osoba starší 18-ti let působící v muzejnictví a čestným členem se může stát jakákoliv fyzická osoba na základě návrhu člena asociace – je přitom zřejmé, že čestné členství se uděluje pouze za mimořádné zásluhy v muzejnictví.[\[17\]](#) Orgány AMG ČR jsou sněm, senát, exekutiva a předseda, dále revizní komise, krajské sekce, komise a sekretariát spolu s výkonným ředitelem.[\[18\]](#) Členové AMG mají jednak svá práva, jednak své povinnosti vůči tomuto sdružení. Členové mají právo zejména na 1/ účast na sněmu, na němž mají právo volit a být voleni; 2/ účast na jednání senátu; 3/ účast na činnosti příslušné krajské sekce a také komisí a kolegií; 4/ účast na řešení společných projektů; 5/ využití zařízení, informačních zdrojů a služeb; 6/ přístup k informacím o činnosti sdružení a 7/ na pomoc při řešení vztahů a sporů členů s jinými subjekty. Mimo to jsou členové povinni: naplňovat poslání a úkoly sdružení; dodržovat stanovy a řády; respektovat rozhodnutí jednotlivých orgánů; reprezentovat tak, aby to nepoškozovalo jméno a poslání sdružení; podílet se na práci ve funkcích, orgánech, komisích a skupinách, ve kterých jsou jmenováni, zvoleni nebo členy; hradit členské příspěvky a každoročně hlásit počty zaměstnanců.[\[19\]](#)

Velmi důležité postavení v soudobém českém muzejnictví mají komise Asociace muzeí a galerií ČR, které fungují jako dobrovolná sdružení členů, které pojí profesní zaměření nebo

zájem. V současnosti působí při asociaci celkem sedmnáct komisí, jejichž členy jsou zejména pracovníci jednotlivých členských institucí a individuální členové.[\[20\]](#)

Pro laickou veřejnost je pravděpodobně nejviditelnější akcí asociace během roku Festival muzejních nocí, který si během své existence získal výraznou popularitu nejen veřejnosti, ale i medií. Tento festival je pravidelně pořádán od roku 2005, přičemž při organizaci s asociací spolupracuje Ministerstvo kultury ČR, které jej významně podporuje, a Národní muzeum. Festival oficiálně začíná tzv. Národním zahájením, které se realizuje ve spolupráci s Asociací krajů ČR a některým z krajů ve vybrané muzejní instituci.[\[21\]](#)

Národní soutěž muzeí *Gloria musaealis* slouží ke zvýšení prestiže muzejních institucí, k posílení smyslu jejich činnosti a v neposlední řadě také ke zkvalitnění jejich práce, přičemž soutěž má svůj smysl i v oblasti medializace muzejní práce. Soutěž je vyhlašována Ministerstvem kultury ČR a asociací. Členové asociace mohou soutěžit ve třech kategoriích – muzejní výstava roku, muzejní publikace roku a muzejní počin roku.[\[22\]](#)

Na závěr zbývá ještě zmínit pravidelně vydávaný *Věstník Asociace muzeí a galerií ČR* a ediční činnost asociace. *Věstník* vychází od počátku 90. let 20. století, od roku 1998 pravidelně jako dvouměsíčník šestkrát ročně. *Věstník* plní zejména informační funkci – přináší zprávy z dění v asociaci, tuzemské i zahraniční oborové novinky, personálie, informace o expozicích a výstavách, recenze a anotace nové literatury, informace o volných místech atp. Své místo v něm naleznou i teoretické či praktické studie kratšího rozsahu. Součástí každého *vestníku* je Kalendárium kulturních akcí na dané období, z něhož si čtenář může udělat jasnou představu o prezentačních aktivitách jednotlivých muzejních institucí v České republice. Jako pozitivní fakt lze hodnotit skutečnost, že starší čísla *vestníku* jsou přístupná na webu asociace.[\[23\]](#)

Rada galerií České republiky – Rada galerií ČR funguje jako profesní sdružení českých muzeí umění (galerií). Účelem sdružení je koordinace činnosti galerií při tvorbě, správě, ochraně a prezentaci uměleckých sbírek jako nenahraditelné součásti českého kulturního dědictví. Rada galerií ČR spolupracuje s orgány státní správy a samosprávy, přičemž cílem je, aby galerie měly ke své činnosti adekvátní podmínky. [\[24\]](#)

Mezi orgány Rady galerií ČR patří sněm, grémium a senát. Senát je tvořen komorou ředitelů, odborných pracovníků, edukačních pracovníků a individuálních členů. V čele rady stojí předsednictvo tvořené předsedou, místopředsedou a členy, přičemž rada má také kontrolní a rozhodčí komisi. Členy Rady galerií ČR se mohou stát jak instituce (galerie, muzea umění), tak pracovníci galerií či lidé činní v oboru a to jako individuální členové. Mezi nejzásadnější dokumenty přijaté radou bezesporu patří Profesní etický kodex muzeí umění v České republice, který vychází z mezinárodní muzejní normy ICOM, avšak reflektuje česká specifika v tomto oboru. [\[25\]](#) Laická i odborná veřejnost může využívat jeden z nejhmotatelnějších výstupů rady, kterým je Registr sbírek výtvarného umění (Katalog sbírek členských galerií Rady galerií ČR). Tento registr vznikl díky spolupráci rady a Metodického centra pro informační technologie v muzejnictví. Cílem registru je seznámit nejširší veřejnost s kulturním dědictvím spravovaným členskými institucemi rady. S registrem lze pracovat tak, že požadované informace lze filtrovat dle sbírek (celkem 103 414 záznamů o sbírkových předmětech), institucí (celkem 26 institucí) či dle rejstříku autorů (celkem 4 150 záznamů). [\[26\]](#)

Mezinárodní rada muzeí / Český výbor ICOM – Mezinárodní rada muzeí (International Council of Museums – ICOM) je mezinárodní nevládní nezisková profesní organizace, která byla založena v roce 1946 a má statut konzultanta UNESCO. České republiky je zastoupena v Mezinárodní radě muzeí tzv. Českým výborem, který

byl založen v roce 1994 jako nástupce Československého výboru. Sekretariát Českého výboru sídlí v Moravském zemském muzeu v Brně. V současné době má ICOM cca 13 tisíc členů ze 148 států, 116 národních výborů, 25 mezinárodních komisí a 12 přidružených organizací. Členy ICOM nejsou jen muzejní instituce, ale i instituce příbuzného zaměření (např. botanické a zoologické zahrady aj.).

Členy organizace se mohou stát jak neziskové instituce, tak odborní pracovníci a spolupracovníci muzeí, studenti vyšších odborných a vysokých škol studující buď obory směřující k práci v muzeích a galeriích, nebo studují obory uplatitelné v muzejnictví. Ve druhém případě musí ovšem studenti doložit svou aktivní dlouhodobou spolupráci s muzejními institucemi. [\[27\]](#)

V Mezinárodní radě muzeí plní funkci nejvyšších orgánů poradní sbor, [\[28\]](#) výkonná rada v čele s prezidentem [\[29\]](#) a valné shromáždění. Sekretariát ICOM a Informační a dokumentační středisko UNESCO-ICOM mají své sídlo v Paříži. Sekretariát má na starosti koordinaci činnosti jednotlivých národních výborů a mezinárodních komisí. Informační a dokumentační středisko systematicky shromažďuje veškeré prameny k muzejnictví a muzeologii ve světě. Cílem mezinárodních odborných komisí je podpora a rozvoj vědeckého výzkumu, výměna informací a zkušeností a taktéž další vzdělávání muzejních pracovníků v jejich specializacích. Jednotlivé národní výbory podporují muzejní instituce a jejich pracovníky při jejich odborné práci, péči o spravované kulturní dědictví a jeho prezentaci, přičemž důraz je položen i na postupné zvyšování odborné kvalifikace muzejních pracovníků. [\[30\]](#)

Nejdůležitějším dokumentem vzešlým z činnosti Mezinárodní rady muzeí je **Profesní etický kodex ICOM pro muzea**. Tento dokument také posloužil jako základ pro další etické normy platné pro pracovníky muzejních institucí v České republice. Etický kodex je závazný pro všechny členy Mezinárodní rady muzeí a stanovuje minimální normy chování a profesionálního

jednání. [\[31\]](#)

Profesní etický kodex jasně definuje poslání muzejních institucí:

1. *„Muzea zajišťují ochranu, dokumentaci a propagaci přírodního a kulturního dědictví lidstva.“* To vychází z předpokladu, že muzejní instituce a jejich pracovníci mají odpovědnost za spravované přírodní a kulturní dědictví. Starostí řídicích orgánů je ochrana a propagace svěřeného přírodního a kulturního dědictví, stejně jako fyzických a finančních zdrojů, které byly k těmto účelům poskytnuty. [\[32\]](#)
2. *„Muzea, která spravují sbírky, je uchovávají v zájmu společnosti a jejího rozvoje.“* Základní poslání muzejních institucí je získávání, uchovávání, odborné zpracovávání a tím zhodnocování muzejních sbírkových předmětů, čímž instituce výrazně přispívají k uchovávání přírodního a kulturního dědictví. Na spravované sbírky lze nahlížet jako na významné veřejné dědictví, jejichž postavení z legislativního hlediska je specifické, přičemž muzejní sbírky jsou chráněny také mezinárodním právem. Poslání muzeí lze označit za veřejný zájem, proto je nutné položit důraz na „dobrou správu“, která vychází ze zásad zákonného vlastnictví, trvalosti, dokumentace, dostupnosti a odpovědné deakcese. [\[33\]](#)
3. *„Muzea uchovávají významná svědectví za účelem získání a prohloubení vědomostí.“* Je klíčové si uvědomit, že muzejní instituce a jejich pracovníci mají specifické závazky vůči společnosti – zejména pokud se jedná o ochranu, přístup a možnosti interpretace svědectví (tj. „svědectví zásadního významu“), které jsou uchovávány ve spravovaných sbírkách. [\[34\]](#)
4. *„Muzea přispívají k poznání, porozumění a využití přírodního a kulturního dědictví.“* Kulturně-výchovná, resp. výchovně-vzdělávací, činnost je důležitou složkou muzejní práce, kterou je třeba působit na co nejširší

spektrum obyvatelstva v oblasti působnosti instituce. Je třeba zdůraznit, že muzeum vykonává svoji činnost v součinnosti s komunitou žijící v oblasti jeho působnosti a aktivně pečuje o její přírodní a kulturní dědictví.[\[35\]](#)

5. *„Muzejní sbírky poskytují možnosti dalšího využití pro veřejnost.“* V muzejní sféře jsou uplatňovány nejrůznější odborné disciplíny, které mohou přesahovat rámec muzea, a proto může docházet jak ke sdílení zdrojů, poskytování služeb, tak k rozšiřování činností instituce. Tímto ovšem nesmí nikdy dojít k narušení či odchýlení od poslání muzea.[\[36\]](#)
6. *„Muzea úzce spolupracují s komunitami, z nichž jejich sbírky pocházejí, a rovněž s komunitami, jimž slouží.“* Muzejní sbírky jsou významnou pramennou základnou ke studiu přírodního a kulturního dědictví komunit, z nichž pocházejí. Charakter muzejních sbírek tudíž přesahuje hranice běžného vlastnictví, neboť se může dotýkat lokální, regionální, národní nebo náboženské, etnické a politické identity komunity.[\[37\]](#)
7. *„Muzea se při své činnosti řídí zákonnými normami.“* Muzejní instituce a jejich pracovníci jednají dle platné národní legislativy a mezinárodních úmluv.[\[38\]](#)
8. *„Muzea jednají profesionálně.“* Pracovníci muzejních institucí se řídí vnitřní a vnější legislativou a dbají na zachování cti a důstojnosti svého povolání. Muzejní pracovníci chrání veřejnost před nezákonným a neetickým profesním jednáním. Taktéž musí systematicky informovat veřejnost o poslání a cílech muzejních institucí, čímž prakticky posilují povědomí o společenské potřebě muzeí.[\[39\]](#)

Není možné na tomto místě rozebírat jednotlivé části Profesního etického kodexu ICOM pro muzea, avšak je důležité zmínit, že tato norma společně s platnou legislativou, příp. dalšími důležitými českými muzejními normami, je pro všechny pracovníky a dobrovolníky v muzejní sféře závazná, přičemž je

čestnou povinností každého muzejního pracovního, aby se jí řídil.

1.2.3 Časopisy a konference

Mezi česká odborná recenzovaná periodika zabývající se muzeologií a muzejnictvím patří zejména *Muzeum – muzejní a vlastivědná práce* a *Museologica Brunensia*.

Muzeum – muzejní vlastivědná práce vychází díky Národnímu muzeu v Praze a řadí se mezi nejstarší česká periodika zaměřená na muzejní a muzeologickou problematiku. Periodicita časopisu je stanovena na dvě čísla ročně a čtenáři zde naleznou odborné a materiálové studie, odborná sdělení, zprávy, recenze a anotace. Příspěvky svým zaměřením pokrývají jak problematiku teoretické, tak praktické muzeologie (např. muzejní pedagogika, muzejní prezentace, muzejní konzervace, restaurování a preparace, výstavní kritika atp.).[\[40\]](#)

Museologica Brunensia je novým časopisem, neboť vychází teprve od roku 2012. Vydavatelem je Masarykova univerzita v Brně, resp. Mendelovo muzeum Masarykovy univerzity. Vznik časopisu byl iniciován potřebou dialogu v českém muzejním prostředí a podpory muzeologie jako jedinečného vědního oboru. Publikované příspěvky jsou původní vědecké práce jak z problematiky muzeologie, tak muzejnictví, včetně recenzí, zpráv atd. Cíl časopisu je zcela zřejmý – je jím podpora muzeologie jako moderní vědecké disciplíny s aplikací do muzejní sféry.[\[41\]](#)

Celá řada muzeologických či muzejních příspěvků vychází také v širokém spektru recenzovaných či nerecenzovaných časopisech a sbornících, které vydávají jednotlivé muzejní instituce od těch největších až po ty nejmenší a samozřejmě také univerzity a vysoké školy.[\[42\]](#)

Co se týká odborných konferencí, seminářů a workshopů, tak v České republice je pravidelně pořádáno několik akcí. Odborná setkání organizuje nejen Asociace muzeí a galerií ČR, ale i

univerzity a vysoké školy a samozřejmě i jednotlivé muzejní instituce.

1.2.4 Muzejní bibliografie

Systematicky vydávané muzeologické bibliografie vycházely v českých zemích přičiněním Muzeologického kabinetu Národního muzea a Muzeologického kabinetu Slovenského národního muzea.[\[43\]](#) Tyto bibliografie sledovaly jak tuzemskou publikační činnost,[\[44\]](#) tak i výběrově zahraniční produkci.[\[45\]](#) V 90. letech 20. století byly sice učiněny pokusy o navázání na tuto tradici,[\[46\]](#) nicméně v současné době se žádné tuzemské pracoviště této činnosti nevěnuje. Svůj vliv na to může mít rozvoj informačních technologií, díky nimž lze vyhledávat v různých elektronických databázích obsahujících hledané informace.[\[47\]](#) Za pozitivní lze také označit, že v minulosti byly zpracovány bibliografie některých muzeologů působících na našem území.[\[48\]](#)

[\[1\]](#) *Zákon ze dne 29. července 2004, kterým se mění zákon č. 122/2000 Sb., o ochraně sbírek muzejní povahy a o změně některých dalších zákonů, ve znění zákona č. 186/2004 Sb., Čl. I, 2. Dále jen Zákon č. 483/2004 Sb.*

[\[2\]](#) Tamtéž.

[\[3\]](#) František Šebek, *Definice muzea a podstata jeho činnosti*, in *Úvod do muzejní praxe*, Praha 2010, s. 10.

[\[4\]](#) Friedrich Waidacher, *Príručka všeobecnej muzeológie*, Bratislava 1999, s. 41.

[\[5\]](#) *Zákon ze dne 7. dubna 2000 o ochraně sbírek muzejní povahy a o změně některých dalších zákonů, Část první, § 2 Vymezení základních pojmů, (2). Dále jen Zákon č. 122/2000 Sb.*

[\[6\]](#) K ustálení základních pojmů v českém, resp. československém, prostředí nejnověji viz Václav Rutar, *Geneze*

pojmu muzeálie, muzealita a muzealizace na stránkách Muzeologických sešitů v letech 1969-1986, Museologica Brunensia, 2012, č. 1, s. 6-13.

[7] Friedrich Waidacher, *Průručka všeobecné muzeologie*, Bratislava 1999, s. 30-31, 41.

[8] Tamtéž, s. 41.

[9] Tamtéž, s. 25, 30-31.

[10] Tamtéž, s. 41.

[11] Tamtéž.

[12] Josef Beneš, *Muzejní – muzeální – muzeologický – muzeografický*, MVP 8, 1970, s. 171-172.

[13] *Stanovy Asociace muzeí a galerií ČR, § 1 Základní ustanovení*, s. 1.

[14] *Stanovy Asociace muzeí a galerií ČR, § 2 Poslání a cíle, úkoly a formy působení AMG*, s. 1.

[15] *Stanovy Asociace muzeí a galerií ČR, § 2 Poslání a cíle, úkoly a formy působení AMG*, s. 1.

[16] *Stanovy Asociace muzeí a galerií ČR, § 2 Poslání a cíle, úkoly a formy působení AMG*, s. 1.

[17] *Stanovy Asociace muzeí a galerií ČR, § 3 Členství v AMG*, s. 2.

[18] *Stanovy Asociace muzeí a galerií ČR, § 7 Vnitřní režim a orgány AMG*, s. 3.

[19] *Stanovy Asociace muzeí a galerií ČR, § 5 Práva člena AMG, § 6 Povinnosti člena AMG*, s. 2-3.

[20] Komise AMG ČR dle stavu v roce 2012: archeologická, botanická, etnografická, geologická, knihovnická, dějin umění,

konzervátorů-restaurátorů, muzejních historiků, pro bezpečnost v muzeích, pro lidové stavitelství, pro militaria, pro muzejní management, pro práci s veřejností a muzejní pedagogiku, regionální historie Moravy a Slezska, muzeologická, numismatická a zoologická.

<http://www.cz-museums.cz/web/amg/organy-amg/komise> (online, 20. 12. 2012).

[\[21\]](#)

http://www.cz-museums.cz/web/festival_muzejnich_noci/o-akci (online, 20. 12. 2012).

[\[22\]](#)

http://www.cz-museums.cz/web/ gloria_musaealis/o-soutezi (online, 20. 12. 2012).

[\[23\]](#)

<http://www.cz-museums.cz/web/amg/vestnik-amg> (online, 20. 12. 2012).

[\[24\]](#)

http://www.radagalerii.cz/frame_rada_cz.html (online, 20. 12. 2012).

[\[25\]](#)

Profesní etický kodex muzeí umění v České republice, Praha 2008, 16 s. Dostupný z http://www.radagalerii.cz/download/eticky_kodex.pdf (online, 20. 12. 2012).

[\[26\]](#)

Registr sbírek výtvarného umění – katalog sbírek členských galerií Rady galerií ČR – dostupný na <http://www.citem.cz/promus11/> (online, 20. 12. 2012).

[\[27\]](#)

<http://network.icom.museum/icom-czech/icom/jak-se-stat-clenem/> (online, 1. 8. 2013).

[\[28\]](#)

V Poradním sboru zasedají předsedové národních výborů, mezinárodních komisí a přidružených organizací. Sbor se schází min. jednou ročně a v čele stojí volený předseda. Sbor hodnotí činnost Výkonné rady a Sekretariátu, projednává program a rozpočet, přičemž může dávat doporučení radě.

[29] V osmičlenné Výkonné radě zasedá prezident, dva viceprezidenti, pokladník a členové rady.

[30] <http://network.icom.museum/icom-czech/icom/co-je-icom/> (online, 1. 8. 2013).

[31] *Profesní etický kodex ICOM pro muzea*, preambule, úvod. Dostupný na http://network.icom.museum/fileadmin/user_upload/minisites/icom-czech/pdf/eticky_kodex/ICOM_eticky_kodex.pdf (online, 1. 8. 2013).

[32] *Profesní etický kodex ICOM pro muzea*, čl. 1.

[33] *Profesní etický kodex ICOM pro muzea*, čl. 2.

[34] *Profesní etický kodex ICOM pro muzea*, čl. 3.

[35] *Profesní etický kodex ICOM pro muzea*, čl. 4.

[36] *Profesní etický kodex ICOM pro muzea*, čl. 5.

[37] *Profesní etický kodex ICOM pro muzea*, čl. 6.

[38] *Profesní etický kodex ICOM pro muzea*, čl. 7.

Z mezinárodní legislativy se jedná zejména o tyto dokumenty: *Úmluva na ochranu kulturních statků v případě ozbrojeného konfliktu*, Haagská úmluva, První protokol, 1954, Druhý protokol, 1999; *Úmluva o opatřeních k zákazu a zamezení nedovoleného dovozu, vývozu a převodu vlastnictví kulturních statků*, UNESCO, 1970; *Úmluva o mezinárodním obchodu s ohroženými druhy volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin*, Washington, 1973; *Úmluva o biologické rozmanitosti*, OSN, 1992; *Úmluva o odcizených nebo nezákonně vyvezených předmětech kulturní hodnoty*, UNIDROIT, 1995; *Úmluva o podmořském kulturním dědictví*, UNESCO, 2001; *Úmluva o zachování nemateriálního kulturního dědictví*, UNESCO, 2003.

[39] *Profesní etický kodex ICOM pro muzea*, čl. 8.

[40] *Muzeum – muzejní vlastivědná práce*, ISSN 1803-0386. Blíže viz <http://www.nm.cz/publikace/publikace-detail.php?id=5> (online, 20. 12. 2012).

[41] Editorial, *Museologica Brunensia*, 2012, č. 1, s. 3. Blíže viz <http://www.mendelmuseum.muni.cz/cz/museologica-brunensia> (online, 20. 12. 2012).

[42] Např. *Časopis Slezského zemského muzea – série B – vědy historické; Acta historica Universitatis Silesianae Opaviensis* atd.

[43] Názvy těchto pracovišť se v průběhu jejich existence proměňovaly – např. Kabinet muzejní a vlastivědné práce, Ústřední muzeologický kabinet. K vývoji *muzeologického kabinetu* při Národním muzeu blíže viz Pavel Douša, *Organizace českého muzejnictví 1945-1989*, dizertační práce, Slezská univerzita v Opavě, Opava 2005, s. 94-98, 130-134, 165-170,

[44] Např. Jiří Špét, *Bibliographia museologica 1818-1967, Stopadesát let československé muzeologie*, Praha 1968, 255 stran; Týž, *Anotovaná výběrová bibliografie československé muzeologie za léta 1956 až 1968*, Praha 1969, 57 stran; Karel Sklenář, *Anotovaná výběrová bibliografie prehistorické muzeologie*, Praha 1973, 44 stran; Jiří Špét – Jana Turková, *Bibliografie muzeologické literatury za léta 1975-1978*, Praha 1983, 156 stran a další.

[45] Např. Dagmar Říhová – Jana Turková, *Výberová bibliografia zahraničnej muzeologickej literatúry za rok 1960*, Praha – Bratislava 1962, 166 stran; Tytéž, *Výberová bibliografia zahraničnej muzeologickej literatúry za rok 1961*, Praha – Bratislava 1962, 215 stran; Tytéž, *Výberová bibliografia zahraničnej muzeologickej literatúry za rok 1962*, Praha – Bratislava 1964, 256 stran; Tytéž, *Výberová bibliografia zahraničnej muzeologickej literatúry za rok 1963*, Praha – Bratislava 1965, 226 stran a další.

[46] Alena Skwarlová, *Muzeologická literatura za rok 1992*,

výběrová bibliografie, Praha 1997, 66 stran; Táž, *Muzeologická literatura za rok 1993*, výběrová bibliografie, Praha 1997, 66 stran; Táž, *Muzeologická literatura za rok 1994*, výběrová bibliografie, Praha 1997, 70 stran.

[47] Na tomto místě stojí za zmínění bibliografie vydávané Mezinárodní radou muzeí, některé jsou dostupné online – blíže viz <http://icom.museum/resources/bibliographies/> (online, 20. 12. 2012).

[48] Např. Josef Beneš – Karel Sklenář – Jan Šťovíček – Miloš Vávra, *Bibliografie muzeologických prací Jiřího Neustupného*, Praha 1975, 46 stran; Jiří Neustupný – Jan Šťovíček, *Bibliografie muzeologických prací Josefa Beneše*, Praha 1977, 60 stran; Jan Dolák – Jana Vavříková, *Muzeolog Z. Z. Stránský – život a dílo*, Brno 2006, 59 stran.